

Түбән Биш авыл жирлеге Советы
Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы

КАРАР

№ 159

22.03.2019ел

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарының законга һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткэрү турында нигезләмә

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге жирле үзидарэ органнары эшчәнлеген камилләштерү максатларында Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге жирле үзидарэ органнары тарафыннан кабул ителгән (чыгарылган) норматив хокукый актларга һәм аларның муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткэрү буенча Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль район Түбән Биш авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарының законнарга һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткэрү турындагы нигезләмәне расларга.
2. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарына:
  - 2.1. Үз нормаларын ижат итү эшчәнлегендә әлеге карарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә;
  - 2.2. Күрсәтелгән Нигезләмәненң үтәлеше өчен җаваплы затларны билгеләргә;
  - 2.3. Җаваплы затлар итеп билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең вазыйфай күрсәтмәләренә тиешле үзгәрешләр кертәргә.
3. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Зэй муниципаль районының Түбән Биш авыл жирлеге рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үзем артыннан калдырам.
5. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән ун көн узгач үз көченә керә.

Совет Рәисе

Д.В.Насертдинов

Татарстан Республикасы
Зэй муниципаль район Түбән Биш
авыл жирлеге Советы
карашы белән расланды
22.03.2019 ел № 159

**Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы
Түбән Биш авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарының законнарына һәм
муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын
үткәрү турында нигезләмә**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарының законга һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингы (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарэ органнары) үз вәкаләтләре чикләрендә жирле үзидарэ органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлекне, кабул итү (чыгару), муниципаль актларны үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану өчен мәгълүмат жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча эшчәнлекне күздә тоту.
2. Мониторинг жирле үзидарэ органнары тарафыннан үткәрелә.
3. Жирле үзидарэ органнары мониторинг үткәргәндә Зэй муниципаль районы Советы, Зэй муниципаль районы Башкарма Комитеты юридик хезмәте һәм муниципаль берәмлекнең башка жирле үзидарэ органнары белән хезмәттәшлек итәләр.
4. Жирле үзидарэ органнарында мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар билгеләнә.
5. Мониторинг үткәрүнең максатлары булып торалар:
  - федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтыяжларын ачыклау;
  - муниципаль актларда коллизияләрне, каршылыкларны, пробелларны бетерү, хокукый җайга салуда кабатлау;
  - жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәэмин итү;
  - муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;
  - муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезләмәләренен (нормаларның) гамәлдә файдаланмаган (актуальлеген югалткан) яисә алмаштырылмаган нигезләмәләрен ачыклау);
  - хокук куллану нәтижәләлеген арттыру; муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген киметүче факторларны ачыклау;
  - муниципаль актларның үтәлешенә жирле үзидарэ органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контрольне гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү;
  - нормалар чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.
6. Мониторинг түбәндәге үзгәрешләрне жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләүне үз эченә ала:

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенң башка закон актлары;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәжәдәге башка законга кагылышлы норматив хокукый актлар;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары;

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлегә Уставы, муниципаль актлар.

7. Мониторинг үткәрүнең нигезләре булып түбәндәгеләр тора:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

хокукый жайга салу өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларны камилләштерү яки кимчелекләре турында массакуләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

гражданнарының, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләренң вәкиллекле органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәжәгатьләре, шул исәптән түбәндәге мөрәжәгатьләр:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары Регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән Хокукый экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан эзерләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәләре;

жирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләренң, семинарларның, гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер алышуларның һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары әлегә Нигезләмәнең 4 пункттында күрсәтелгән жаваплы затлар белән үзара бәйләнештә аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эшче төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат соратып алырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг түбәндәгеләрне анализлау аша башкарыла:

әлегә Нигезләмәнең 6 пункттында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукый актларны дөгьвалау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы);

прокурор актлары.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән нормалар ижат итү эше нәтижәләрен фиксацияләү максатларында муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын

оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары нигезендә башкарыла торган муниципаль норматив хокукый актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимизацияләү өчен мәгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланыла (контрактлар, аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда):

"Консультант Плюс" әгълүмат системасында контрольга куелган закон һәм башка норматив хокукый актларга үзгәрешләр турында мәгълүмат керү "Консультант Плюс" мәгълүмат системасын хокукый жайга салуның тиешле өлкәләре буенча яналыклар тасмалары мәгълүматы керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенең «Региональ законнар аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасы муниципаль актларның законга туры килмәве турында мәгълүмат керү.

Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатларында башка мәгълүмат системалары сервислары файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукый актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) тәэмин итү, әлеге Нигезләмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергә үз көчләрән югалтуын (гамәлдән чыгаруны) тану өчен мониторинг гамәлгә ашырганда түбәндәге критерийлар буенча муниципаль актларны куллану практикасы турында мәгълүмат гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантияләнгән хокукларын, ирекләрән һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлыгы билгеләнгән зур юридик көчкә ия норматив хокукый актлар булу;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясенең чикләрен үтәү;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булу;

ижтимагый мөнәсәбәтләрне хокукый жайга салуда тулылык;

хокук нормалары коллизиясе;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

аны кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренең мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез карарлар, гамәлләр (гамәл кылмау) булу;

норматив хокукый актларны куллану тәжрибәсе булу;

норматив хокукый актларны куллануның бертөрле практикасының булмавы;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны) һәм эчтәлегә;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәжәгать итүчеләрнең таләпләрән канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турындагы закон көченә кергән суд актлары һәм аларны кабул итү нигезләре булу (саны).

13. Муниципаль актларга, жирле үзидарә органнары тарафыннан үзгәрешләр кертүгә китерә торган федераль һәм республика законнарына үзгәрешләр мониторингы нәтижәләре буенча ачыкланган очракта:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен

югалтуын тану турында, яңа муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көч актлары белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү ихтыяжы тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика актын чыгарганнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәрүгә нигез булып гражданның, юридик затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләренән вәкилләккә органнары депутатларының мөрәжәгатьләре торса, шулай ук прокуратура мәгълүматы, прокурор җавабы актларыннан тыш, мониторинг «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда карала торган карарлардан тыш, 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткәрү нәтижеләре турында мөрәжәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнарының норма чыгару эшчәнлегенә планнарына тиешле төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижеләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проектын эшләү һәм мониторинг нәтижеләре буенча муниципаль акт кабул итү, әлеге нигезләмәнең 14 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) республика законнарының тиешле акты үзгәртелгән мизгелдән ике айдан да соңга калмыйча үткәрелә.

16. Мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар жирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында хисаптан соң килүче айның 5 числосыннан да соңга калмыйча мониторинг нәтижеләре турында хисап тоталар.

16.1. Мониторинг нәтижеләре турында хисап (мәгълүмат) карап торырга тиеш:

мониторинг үткәрү объекты турында мәгълүмат;

мониторинг башкаручылары турында мәгълүмат;

мониторинг үткәрү чоры турында мәгълүмат;

хокукый җайга салу предметының кыскача характеристикасы, мониторинг үткәрү нигезләре.

16.2. Мониторинг нәтижеләре турында хисап (мәгълүмат) түбәндәгеләрдән торырга мөмкин:

хокукый җайга салуның ачыкланган проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актларга үзгәрешләр кертү һәм (яки) яңа муниципаль актларны кабул итү, юкка чыгару зарурлыгы турында тәкъдимнәр;

тиешле хокукый мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукый җайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән мониторинг нәтижеләренә нигезләнгән башка нәтижеләр һәм тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижеләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына

законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда кергү өчен җибәрелә.

Әлеге регистрга кергү өчен мониторинг нәтижәләре буенча ачыкланган анда булмаган муниципаль актлар җибәрелә.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча норма чыгару процессын камилләштерү өчен тәкъдимнәр эзерләнергә мөмкин.

IV. Җаваплылык

19. Мониторинг үткәру һәм хокукый иҗат итү эшчәнлеген өчен җаваплы затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны җирле үзидарә органнарына караган тиешле хокукый җайга салу өлкәсендә федераль һәм республика законнарына туры китерү өчен җаваплы затлар шәхси (шул исәптән дисциплинар) яктан җавап бирәләр.

20. Тискәре нәтижәләргә, шул исәптән гражданның, юридик затларга, җәмгыятькә һәм дәүләткә зыян китергән мониторинг нәтижәләре буенча гамәлләр (гамәл кылмау) өчен законнар нигезендә җирле үзидарә органнары җитәкчеләре җаваплы.